

DOĞADAKİ PRAGMATİZM

Etik kavramı beni düşünmeye sevk ediyor. Etik üzerine düşünmek kafamda bazı soruların oluşmasına sebebiyet veriyor. Bunlardan birkaçı benim aynı zamanda Psikoloji okumamdan kaynaklan Etik Kurallar, bu başlı başına çok farklı bir konu ama kısaca değinmek isterim, buradan ana konumuza bağlayacağım. Bu kurallar, danışana mümkün olduğu kadar fayda sağlama, bunu yapamıyorsanız zarar vermek yerine başkasına yönlendirme. Yani karşımızdaki insana en fazla yarar sağlama. Eğer siz yokken bile daha faydalıysa onun için bu yolu seçme.

Çevremizdeki insanlarda böyle olsa bize zarar verdiğini düşündüğü zaman veya bunu gördüğü an daha fayda sağlayacağına inandığı birine yönlendirse ve hayatımızdan çekilse, fakat böyle olmuyor. Bunun yerine bize zarar veren insanlar hep hayatımızın içinde. Arkadaşımız, dostumuz, akrabamız böyle insanlar olabilir. Bu tür insanlar bizi o kadar yavaş yavaş zehirliyor ki biz bile farkında değiliz ne kadar zehirlendiğimizi ancak geniş zaman diliminde görüyoruz ve artık çok geç oluyor. En tehlikeli insan türü de bu sanırım çünkü kötü birinin kötü olduğunu bildiğiniz için gardınızı ona göre alabilirsiniz ve korunabilirsiniz, peki bu türlü türlü toksik insanlardan nasıl korunacağız? Ne yapmalıyız? Bu soruların cevabını verebilir misiniz?



Mümkün değil çevremizde hep böyle insanlar var. Belki böyle olan sizsiniz ama kendinize itiraf edemiyorsunuz. Belki de en yakınımızda ailemizde bazen iş hayatında bazen de en dibimizde olan arkadaşımız. Farkında değiliz ki zehirlendiğimizin. Düşünsenize 'Etik ve Ahlak' hep hayatımızın içinde olduğunu. İnsanlar hep bu ilkelere göre hareket ettiğini. Dünya daha yaşanabilir olmaz mıydı? Şimdi belki de içinizden dünya zaten yaşanabilir bir yer bana göre diyebilirsiniz, ama yazıyı yazan benim ve şu an benim düşüncelerimi okuyorsunuz. Neyse dünyanın çok güzel yaşanabilir bir yer olduğunu düşünseniz bile yine de bunu istersiniz. Hatta bence bunu herkes ister ama böyle bir dünya nedense bize bir ütopya gibi geliyor. Bu kadar zor mu gerçekten. İnsanlar bunu neden yapamıyor, çünkü insan doğası değil mi? İnsanlar kişisel çıkar arayan varlıklar yani aslında pragmatik.

Doğaya baktığımız zaman sadece insan mı böyle? Bence değil mesela büyük balıkları temizleyen küçük balıklar veya bir filin üstündeki böcekleri yiyen küçük kuşlar gibi iki hayvanda mutlu acaba faydacılık bizim doğamızda olduğumuz için mi öyle davranıyoruz yoksa hayatta kalmak için bu bir içgüdü mü? Aslında insanın faydacılığı hayvanlar gibi değil. Hayvanlar da iki canlı mutluyken insanlar için bu söz konusu değil sadece bir taraf fayda sağlıyor. Nadir olarak iki taraf. Peki, buradaki fark nedir? İnsanın düşünebilen bir varlık olduğu mu yoksa bencil bir varlık olduğu için mi?



Bunu her insana genellemek doğru olamaz kimse kendi için böyle olduğunu düşünmez kendini rahatlatmak için sebepler bulur. İşte burada da Ahlak kavramı devreye giriyor. Hangi insan kendinin ahlaksız olduğunu düşünür. Etik ve ahlak iç içe geçmiş kavramlar hayatımız merkezinde olması bütün hayatımızı buna göre yaşamamız gerekirken sadece sık sık duyduğumuz iki sözcük. "Bu etik dışı" derken niye hep meslek etiği söz konusu peki ya hayat etiği ne olacak? Hayatımızı da bir etik ilkeler doğrultusunda yaşamamız gerekiyor.

İnsanlık tarihine baktığımız zaman görüyoruz ki bu zamana kadar Homo Sapiens dediğimiz canlıların davranışlarında pek bir değişiklik söz konusu değil gibi.

16. yy da Thomas Hobbes'un dediği gibi "Homo homini lupus est" yani "İnsan insanın kurdudur. Bu söz 500 yıl önce söylenmiş. O zamandan bu zamana ne değişti? Sanırım sadece yaşadığımız zaman dilimi veya dünya veya çevremiz değişti ama merkez insan ya insan hiç değişmedi. Etrafımızda bir sürü şey değişiyor ama biz aynı kalıyoruz.

